

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА
«ЗАХИСТ І КАРАНТИН РОСЛИН»**

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ Початковий рівень (короткий цикл)

СТУПІНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ Молодший бакалавр

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ 20 Аграрні науки та продовольство

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 202 Захист і карантин рослин

КВАЛІФІКАЦІЯ: Молодший бакалавр із захисту і карантину рослин

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Ученою радою Сумського НАУ

«_____» _____ 2023 року

(Протокол № _____ від _____ р.)

Голова Вченої ради

Ректор

академік НААН України _____ **В.І.Ладика**

Освітньо-професійна програма введена в дію з

«_____» _____ 2023 р.

Ректор

академік НААН України _____ **В.І.Ладика**

(наказ № _____ від «_____» _____ 2023 р.)

С у м и 2 0 2 3

ПРЕАМБУЛА

Освітньо професійна програма «Захист і карантин рослин» початкового (короткий цикл) рівня вищої освіти за спеціальністю 202 «Захист і карантин рослин» галузі знань 20 «Аграрні науки та продовольство», кваліфікація: молодший бакалавр із захисту і карантину рослин затверджена Вченою радою університету «___» _____202 року (протокол №___).

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ

освітньо-професійної програми «Захист і карантин рослин»

Рівень вищої освіти» початковий (короткий цикл)

Проектна група у складі:		
Керівник проектної групи (гарант програми):		
Кандидат сільськогосподарських наук, доцент кафедри захисту рослин	(Підпис)	Алла Бурдуланюк
Члени проектної групи:		
Доктор сільськогосподарських наук, професор, завідувач кафедри захисту рослин	(Підпис)	Володимир Власенко
Кандидат сільськогосподарських наук доцент кафедри захисту рослин	(Підпис)	Валентина Татарінова
Кандидат сільськогосподарських наук, доцент кафедри захисту рослин	(Підпис)	Ольга Бакуменко

Погоджено:

**Проректор з науково-педагогічної
та навчальної роботи**

Ігор Коваленко

**В.п. завідувачки відділу якості освіти,
ліцензування та акредитації**

Олена Рибіна

І. ПРЕАМБУЛА

Освітньо-професійна програма «Захист і карантин рослин» галузі знань 20 «Аграрні науки та продовольство» спеціальності 202 «Захист і карантин рослин» початкового рівня (короткий цикл) вищої освіти розроблено відповідно до Закону України від 01.07.2014 №1556-VII «Про вищу освіту», постанов Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 №1341 «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій», від 29.04.2015 № 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти», «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти» від 30.12.2015 р., Положення про Науково-методичну раду Міністерства освіти і науки України, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 11.09.2015 №922 (в редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 27.10.2015 №1115), Національного класифікатору України «Класифікатор професій», затвердженого наказом Держспоживстандарту України від 28.07.2010 №237 (із змінами) з урахуванням Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти, схвалених сектором вищої освіти Науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України (протокол від 29.03.2016 №3), методичних рекомендацій «Розроблення освітніх програм. Методичні рекомендації» (2014 р.).

Рецензії-відгуки стейкхолдерів:

1. **Голінач Оксана Леонідівна** – начальник управління фітосанітарної безпеки, Головне управління Держпродспоживслужби в Сумській області .
2. **Кабанець Віктор Михайлович** доктор с.-г.н., Директор інституту сільського господарства північного сходу національної академії аграрних наук
3. **Ярошенко Роман** – головний спеціаліст ФОП «Семичі» із захисту рослин, м. Суми

II. Загальна характеристика освітньо-професійної програми

II. Загальна інформація	
Повна назва вищого навчального закладу та структурного підрозділу	Сумський національний аграрний університет, кафедра захисту рослин ім. А.К. Мішньова
Офіційна назва освітньої програми	Захист і карантин рослин
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу	Молодший бакалавр Молодший бакалавр із захисту і карантину рослин
Рівень вищої освіти	Початковий рівень (короткий цикл)
Назва галузі знань	20 «Аграрні науки та продовольство»
Назва спеціальності	202 «Захист і карантин рослин»
Тип диплому та обсяг освітньої програми	Диплом молодшого бакалавра, одиничний, 120 кредитів ЄКТС, термін навчання 1 рік 10 місяців.
Наявність акредитації	-
Цикл/рівень	НРК – 5 рівень, FQ-EHEA – короткий цикл, EQF LLL – 5 рівень
Передумова	Умови вступу визначаються наявністю атестата про повну загальну середню освіту та «Правилами прийому для здобуття вищої освіти у Сумському національному аграрному університеті».
Обмеження щодо форм навчання	відсутні
Мова викладання	Державна (українська)
Термін дії освітньої програми	До планового (позапланового) оновлення
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми	https://snau.edu.ua/zabezpechennya-yakosti-osviti/osvitni-programi

2 - Мета освітньо-професійної програми

Метою освітньо-професійної програми є формування у майбутнього фахівця здатності самостійно вирішувати і виконувати спеціалізовані виробничі чи навчальні завдання з професійної діяльності у сфері захисту і карантину рослин стосовно рентабельного і екологічно безпечного захисту сільськогосподарських, лікарських, декоративних, культур, лісових насаджень тощо від шкідливих організмів, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов з використанням теорій та методів біологічних та аграрних наук.

Забезпечити умови формування і розвитку молодшими бакалаврами

програмних компетентностей, що дозволять їм оволодіти основними знаннями, вміннями, навичками, необхідними для розв'язання спеціалізованих задач та практичних проблем професійної діяльності у сфері захисту та карантину рослин. Це узгоджується з місією та стратегією розвитку СНАУ - <https://snau.edu.ua/strategiya/>

3 - Характеристика освітньої програми

Предметна область (галузь спеціальність, спеціалізація наявності)	Назва галузі знань - 20 «Аграрні науки та продовольство» Спеціальність - 202 «Захист і карантин рослин»

Орієнтація освітньої програми	Освітньо-професійна програма початкового рівня (короткий цикл). Освітня програма базується на наукових знаннях та положеннях і результатах сучасних досліджень у сфері захисту рослин, пов'язаних із вибором та застосуванням ефективних методів та засобів боротьби з шкідливими організмами, таким як шкідники, хвороби та бур'яни. Об'єкт вивчення та діяльності: явища та процеси, пов'язані з ефективним захистом с-г культур від шкодо чинних організмів. Цілі навчання: підготовка фахівців, здатних розв'язувати спеціалізовані завдання та прикладні задачі, пов'язані із вивченням морфологічних, біологічних, особливостей шкідливих організмів та ефективності засобів захисту рослин, а на підставі аналізу отриманих експериментальних даних прогнозувати ступінь шкідливості шкідників, хвороб і бур'янів, розробляти та здійснювати плани з захисту рослин. Теоретичний зміст предметної області: наукові і соціально-економічні принципи та методи, на яких базуються технології вирощування та захисту сільськогосподарських, лісових, плодкових та декоративних насаджень від шкідливих організмів, поняття, теорії та закони фундаментальних та загальноагрономічних наук. Методи, методики та технології: технології вирощування та захисту сільськогосподарських, лісових, плодкових, та декоративних насаджень від шкідливих організмів; моніторинг та прогноз розвитку і поширення шкідливих організмів; методики проведення карантинного огляду, відбору проб та фітосанітарної експертизи підкарантинних матеріалів; методика збору матеріалу для приготування препаратів шкідників с-г культур, гербарію хвороб та

	бур'янистої рослинності; методи відбору ґрунтових зразків для визначенні кількості шкідників та насіння бур'янів; методи обліку забур'яненості полів. Інструменти та обладнання (об'єкти/предмети, пристрої та прилади, які здобувач вищої освіти вчиться застосовувати і використовувати): визначники, атласи шкідників с.-г. культур, мікроскоп, ваги, калібрувальні сита, скальпелі, чашки Петрі, предметне та покривне скло, піпетки Пастера, фільтрувальний папір, пінцети, гербарії хвороб та бур'янів, живильне середовище, препарати шкідників, комп'ютерна техніка.
Основний фокус освітньо-професійної програми та спеціалізації	Освітня програма спрямована на опанування сучасних методів та методик польових та лабораторних досліджень з вивченням морфологічних, біологічних, особливостей шкідливих організмів та ефективності засобів захисту рослин, а на підставі аналізу отриманих експериментальних даних прогнозувати ступінь шкідливості шкідників, хвороб і бур'янів, розробляти та здійснювати плани з захисту рослин. <i>Ключові слова:</i> рослини, захист рослин, карантин рослин, шкідливі організми, ентомофауна, фіто нематоди, кліщі, хвороби сільськогосподарських, лікарських, декоративних, культурних рослин, лісових насаджень, бур'яни, біопрепарати, пестициди, фітосанітарний стан, карантинний організм, об'єкт регулювання, карантинні заходи.
Особливості програми	• Освітньо-професійна програма розроблена, як поєднання академічних та професійних вимог до фахівців. Вона орієнтована на формування у здобувачів вищої освіти компетентностей в галузі захисту і карантину рослин. Дана освітньо-професійна програма передбачає отримання спеціалізованих фахових знань практичного спрямування та ефективного використання технологій, методів і засобів захисту рослин від шкідливих організмів з використанням цифрових технологій, в тому числі географічні інформаційні системи (ГІС) та систем глобального позиціонування (GPS). • Програма передбачає широку діяльність у сфері захисту і карантину рослин, наукові і соціально-економічні принципи, що лежать в основі сільського господарства; • Освоєння даної освітньо-професійної програми

	вимагає обов'язкового проходження практик в аграрних підприємствах та виробничих об'єктах різних форм власності. Практична складова освітньо-професійної програми передбачає проходження навчальної (6 кредитів ECTS) та виробничої (3 кредитів ECTS) практик в аграрних підприємствах та виробничих об'єктах різних форм власності. • Міжнародна мобільність, закордонна практика у більше ніж 40 країнах-партнерах СНАУ https://international.snau.edu.ua/zakordonna-praktika-info/zakordonna-praktika/.
4 – Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
<i>Придатність до працевлаштування</i>	Згідно з чинною редакцією Національного класифікатора України: Класифікатор професій (ДК 003:2010) та International Standard Classification of Occupations 2008 (ISCO-08) випускник з професійною кваліфікацією «Молодший бакалавр з захисту і карантину рослин» може працевлаштуватися на посади з наступною професійною назвою робіт: 3449 - державний інспектор з карантину рослин; 3211 – лаборанти в галузі біологічних досліджень; 3212 - молодші фахівці в агрономії, лісовому, водному господарствах та в природно-заповідній справі; 3491 -лаборанти та техніки в інших сферах наукових досліджень; 6114 - сільськогосподарські робітники, що займаються вирощуванням змішаних культур; 9211 – найпростіші професії в сільському господарстві. <i>Місце працевлаштування.</i> Підприємства агропромислового виробництва, виробничі формування аграрного сектору різних форм власності, підприємства сільськогосподарського вирощування сільськогосподарської продукції, коледжі та інші установи і організації. Випускники можуть працювати в інших сферах діяльності за фахом, згідно Національного класифікатора професій України ДК 003:2010 https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va327609-10#Text
<i>Подальше навчання</i>	Продовження навчання для здобуття вищої освіти на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти (НРК – 6 рівень, FQ-EHEA – перший цикл, EQF LLL – 6 рівень). Набуття додаткових кваліфікацій у системі

	післядипломної освіти відповідно до чинних вимог залежно від сфери діяльності. Навчання для розвитку та самовдосконалення у професійній сфері діяльності, а також інших споріднених галузях знань.
5 – Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	Викладання та навчання передбачає використання як традиційних (пояснювально-ілюстративне, проблемне, програмоване і диференційоване навчання), так і інноваційних технологій (особистісноорієнтована, групової навчальної діяльності, розвивального навчання, навчання як дослідження, кредитно-трансферна система організації навчання, електронне навчання в системі Moodle, інформаційні, інтерактивні), зорієнтованих на студентоцентроване навчання, особистість здобувача вищої освіти, створення умов для його самовираження й саморозвитку, набуття необхідних компетентностей у розв'язанні комплексних проблем у сфері професійної діяльності. Здійснюється активне залучення студентів до навчального процесу, відбувається максимальна взаємодія між студентами, студентами і викладачем (Наприклад – ситуаційне дослідження, індивідуальна дослідницька робота, групові проекти, обговорення на заняттях, рольові ігри). Основними перевагами активного методу є: підвищення мотивації в процесі навчання і, як наслідок, високі результати; прийняття нових перспектив, критичне переосмислення існуючих припущень; відкритість по відношенню до результатів навчання; взаємопідтримка і взаємонавчання; заохочення до самостійної роботи і відповідальності до результатів навчання; розвиток загальних комунікативних навичок (прослуховування, обговорення, співпраця); персоналізоване викладання та навчання (Personalized Learning): індивідуальні заняття, робота з науковими керівниками). Викладання проводиться у вигляді: лекції, мультимедійної лекції, інтерактивної лекції, семінарів, практичних занять, лабораторних робіт, самостійного навчання на основі підручників та конспектів, консультації з викладачами, підготовка кваліфікаційної роботи бакалавра (проекту).
Оцінювання	Система оцінювання знань здобувачів вищої освіти за освітніми компонентами освітньо-професійної програми реалізується відповідно до вимог "Положення про організацію освітнього процесу у

	Сумському НАУ». Усні та письмові экзамени, заліки, диференційовані заліки, кваліфікаційні экзамени проводяться відповідно до вимог нормативних документів ЗВО. Види контролю: поточний, проміжний, підсумковий, самоконтроль. Оцінювання навчальних досягнень здійснюється за 100-бальною (рейтинговою), національною 4-х бальною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») і вербальною («зараховано», «незараховано») системами. Письмові экзамени із співбесідою та захисту білетів, здача звітів та захист лабораторних та практичних робіт, рефератів в якості самостійної роботи, проведення дискусій, семінарів та модулів. Кваліфікаційна (фахова) атестація: Кваліфікаційний іспит із фахових дисциплін.
6 – Програмні компетентності	
<i>Інтегральна компетентність</i>	1. Здатність особи самостійно вирішувати і виконувати спеціалізовані виробничі чи навчальні задачі у галузі аграрних наук і продовольства; нести відповідальність за результати своєї діяльності; здійснювати контроль за іншими особами у визначених ситуаціях.
<i>Загальні компетентності (ЗК)</i>	ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. ЗК3. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології. ЗК4. Здатність спілкуватися українською мовою як усно, так і письмово. ЗК5. Здатність спілкуватися іноземною мовою. ЗК6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професії.

	ЗК7. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК8. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
Фахові компетентності спеціальності (СК)	СК01.Здатність проводити фітосанітарну діагностику шкідливих організмів за сучасними принципами і методами. СК02.Здатність інспектувати об'єкти регулювання з метою забезпечення дотримання ними фітосанітарних заходів у процесі виробництва, зберігання, транспортування, реалізації, експорту, імпорту, транзиту продукції рослинного походження. СК03.Здатність прогнозувати процеси розвитку і поширення шкідливих організмів. СК04.Здатність виявляти, локалізувати і ліквідовувати регульовані шкідливі організми за результатами інспектування та фітосанітарної експертизи. СК05.Здатність розробляти і застосовувати технології захисту рослин на об'єктах сільськогосподарського та іншого призначення. СК06.Здатність оцінювати фітосанітарні ризики внаслідок занесення чи поширення регульованих шкідливих організмів. СК07.Здатність здійснювати фітосанітарний моніторинг щодо виявлення, ідентифікації та визначення особливостей біології та екології шкідливих організмів в Україні. СК08.Здатність застосовувати агротехнічні, біологічні, організаційно-господарські методи для довгострокового регулювання розвитку та поширення шкідливих організмів до господарсько невідчутного рівня на основі прогнозу, економічних порогів шкідливості, ефективності дії корисних організмів, енергоощадних та природоохоронних технологій, які забезпечують надійний захист рослин і екологічну безпеку довкілля. СК09.Здатність сприяти організації заходів із захисту і карантину рослин підприємствами, установами, організаціями усіх форм власності та громадянами, діяльність яких пов'язана з користуванням землею, водними об'єктами, вирощуванням рослин сільськогосподарського та іншого призначення, їх реалізацією, переробкою, зберіганням і використанням. СК10.Здатність організовувати роботи зі зберігання, транспортування, торгівлі та застосування засобів

	захисту рослин, спрямовані на адаптацію європейських вимог.
7 – Програмні результати навчання	
ПРН01. Володіти знаннями, що сприяють формуванню національної гідності і патріотизму, розвитку загальної політичної активності та культури, соціалізації особистості, схильності до етичних цінностей. ПРН2. Усвідомлювати цінність захисту незалежності, територіальної цілісності та демократичного устрою України. ПРН3. Знати роль і місце захисту рослин в агропромисловому виробництві. ПРН4. Вільно спілкуватися усно і письмово українською та іноземною мовою з професійних питань, що належать до спеціальності «Захист і карантин рослин». ПРН05. Використовувати сучасні компютерні та інформаційні технології у захисті рослин. ПРН06. Використовувати сучасні методи спостереження, опису, ідентифікації, класифікації шкідливих організмів агробіоценозів та їх регулювання для збереження природного різноманіття. ПРН07. Використовувати сучасні технології виробництва сільськогосподарської продукції та організації заходів із захисту рослин. ПРН08. Уміти координувати, інтегрувати та удосконалювати організацію виробничих процесів під час проведення заходів із захисту рослин. ПРН9. Дотримуватися вимог законодавства у сфері захисту і карантину рослин та оперативно реагувати на зміни в законодавстві. ПРН10. Дотримуватися вимог охорони праці, оцінювати небезпечні ситуації, які виникають під час виконання робіт із захисту рослин. Орієнтуватися в наданні медичної допомоги при виникненні непередбачуваних ситуацій. ПРН11. Знати основні історичні етапи розвитку предметної області. ПРН12. Розуміти особливості біології та механізм поширення шкідливих та карантинних організмів на основі чого організовувати та застосовувати заходи щодо запобігання їх розповсюдження та знешкодження. ПРН13. Знати новітні методи і підходи щодо екологізації агросфери, розробляти та впроваджувати заходи, спрямовані на екологізацію аграрного виробництва, вирішувати актуальні проблеми та питання, пов'язані із використанням засобів захисту рослин. ПРН14. Формувати виважені рішення в процесі професійної діяльності. ПРН15. Застосовувати міжнародний досвід і практики в професійній діяльності. ПРН16. Уміти прогнозувати вплив на стан довкілля сучасних технологій вирощування та захисту сільськогосподарських культур, виявляти екологічні ризики, пов'язані з використанням пестицидів в агровиробництві.	
8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми	
Кадрове забезпечення	Професійну підготовку фахівців зі спеціальності 202 Захист і карантин рослин в основному забезпечує професорсько-викладацький склад агрономічного факультету. Випусковою кафедрою зі спеціальності є кафедра захисту рослин ім. А.К. Мішньова. Науково-педагогічні працівники, залучених до реалізації освітньої складової освітньої програми, відповідають ліцензійним умовам: професорсько-викладацький склад на 100% з науковими ступенями та працює за

	основним місцем роботи. До проведення занять можуть долучатись фахівці-практики, досвідчені фахівці з виробництва за сумісництвом, працівники інших закладів вищої освіти, роботодавці. Науково-педагогічні працівники періодично проходять підвищення кваліфікації (стажування).
Матеріально-технічне забезпечення	При підготовці фахівців використовуються: - навчальні корпуси; - гуртожитки; - тематичні кабінети; - спеціалізовані лабораторії (фітопатології, ентомології, ПЛР-аналізу та ін); - комп'ютерні класи; - навчально науково-виробничий комплекс СНАУ; - тепличний комплекс та плодово-ягідний сад СНАУ; - демонстраційно-навчальні, дослідницькі та виробничі насадження; - пункти харчування; - точки бездротового доступу до мережі Internet; - мультимедійне обладнання; - спортивний зал, спортивні майданчики; - бібліотека наукової, навчальної, методичної літератури та посібників для здобувачів; - тощо.
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	Інформаційне та навчально-методичне забезпечення обумовлюється використанням спеціалізованого програмного забезпечення, електронних курсів, мультимедійних та інтерактивних технологій навчання. Університет має власний веб-сайт за адресою https://agro.snau.edu.ua де розміщено інформацію про освітні програми, навчальну, наукову, виховну роботу, структурні підрозділи, правила прийому, контакти. - Інформаційне забезпечення, яке ґрунтується на використанні ресурсів: загально університетських та кафедральних бібліотек, мережі Internet з вільним доступом, колекцій цифрового репозиторію. - Навчально-методичне забезпечення включає (робочі програми навчальних дисциплін (Силабуси), методичні рекомендації з вивчення дисциплін; монографії, підручники та навчальні посібники, конспекти та презентації лекцій, завдання для практичних (семінарських) занять, тести і завдання для самоконтролю, поточного та підсумкового контролю знань здобувачів, віртуальне навчальне середовище Moodle, корпоративна пошта.

	- Наукова бібліотека – абонементи, читальні зали, вітчизняні та закордонні періодичні видання відповідного або спорідненого профілю. Електронний каталог, репозиторій, доступ до наукометричної бази даних <i>Scopus WoS</i> .
9 – Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	Підвищення кваліфікації (стажування) у вітчизняних закладах вищої освіти, наукових установах на основі двосторонніх договорів між СНАУ та університетами і науковими закладами України (Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка, Інститут фізіології рослин і генетики НАН України, Інститут сільського господарства Північного Сходу НААН України, Інститут захисту рослин НААН України, та інші).
Міжнародна кредитна мобільність	Укладені угоди про міжнародну мобільність з університетами країн Євросоюзу, США, діють тривалі міжнародні проекти, які передбачають дуальну систему навчання студентів (Проект Erasmus+ KA2 «Підготовка фахівців лабораторної справи» (Agr-Lab) та ін.) https://international.snau.edu.ua/mizhnarodni-partneri/ .
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	Не передбачено

1. Перелік компонент освітньо-професійної програми та їх логічна послідовність

Дисципліни циклу загальної підготовки формують міжособистісні, інструментальні та системні компетентності випускників. Дисципліни циклу професійної підготовки забезпечують теоретичну підготовку та здобуття практичних умінь і навичок за обраною спеціальністю і формують предметноспеціальні (фахові) компетентності. Практична підготовка здобувачів вищої освіти відбувається у формі навчальної та виробничої практик в навчальних лабораторіях та на підприємствах

Перелік компонентів ОПП

Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проекти (роботи), практики, кваліфікаційна робота)	Семестр	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
1. Обов'язкові компоненти ОПП				
I. Цикл дисциплін загальної підготовки				
ОК 1	Мовна підготовка	1,2	5,0	Іспит/Іспит

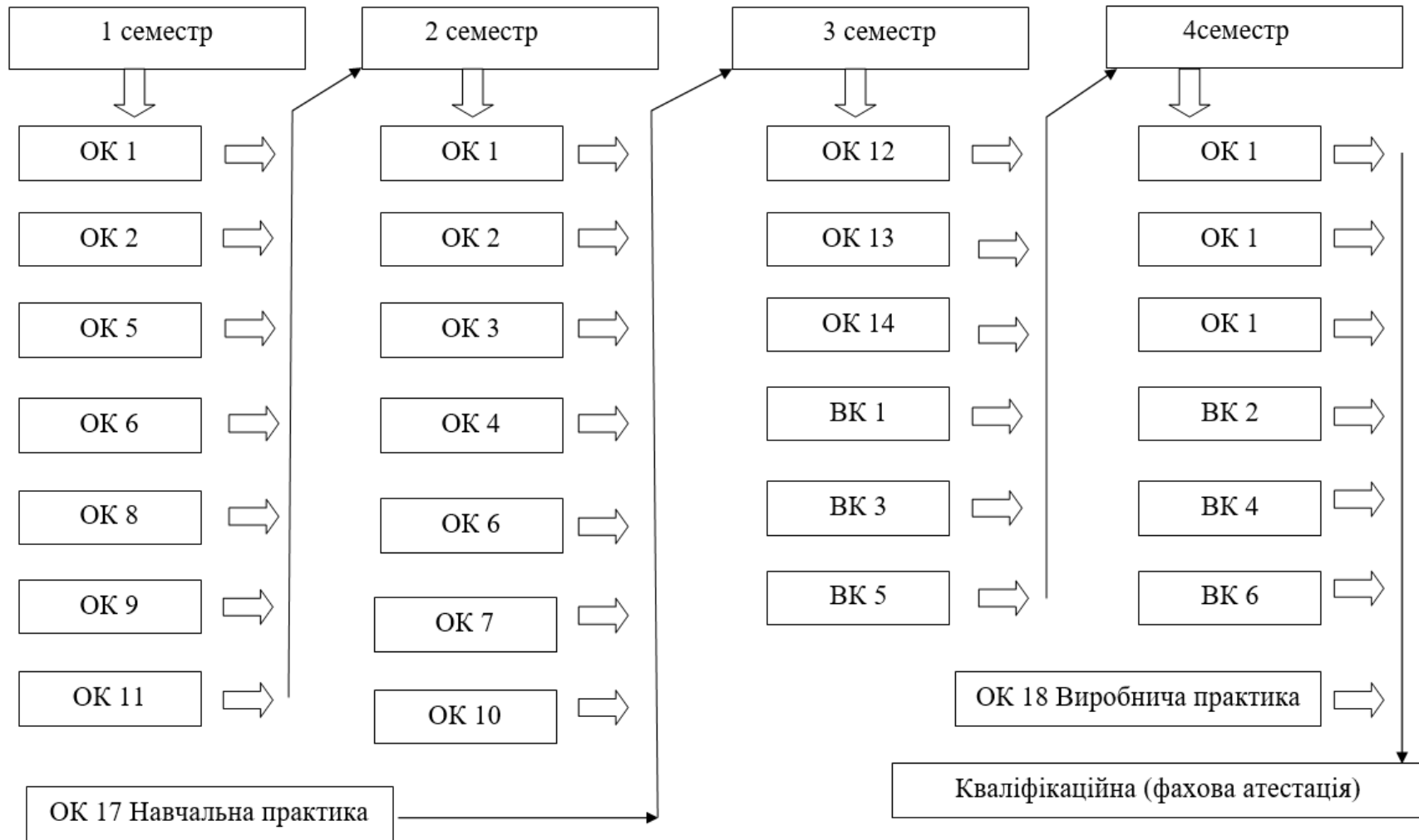
ОК 2	Історично-філософські студії	1, 2	5,0	Залік/Іспит
ОК 3	Хімія (неорганічна, аналітична, органічна)	2	5,0	Іспит
ОК 4	Громадянська освіта	2	5,0	Залік
Всього цикл загальної підготовки			20	
1.2. Цикл дисциплін спеціальної (фахової) підготовки				
ОК5	Охорона довкілля і безпека праці в захисті і карантині рослин	1	5,0	Залік
ОК6	Ботаніка та фізіологія рослин	1,2	5,0	Залік/Залік
ОК7	Основи сільського господарства	2	5,0	Залік
ОК8	Комп'ютерні технології в захисті рослин	1	5,0	Залік
ОК9	Вступ до спеціальності	1	5,0	Залік
ОК10	Основи агротоксикології	2	5,0	Залік
ОК11	Агрозоологія	1	5,0	Іспит
ОК12	Хвороби рослин	3	5,0	Іспит
ОК13	Шкідники рослин	3	5,0	Іспит
ОК14	Бур'яниста рослинність агрофітоценозів	3	5,0	Іспит
ОК15	Захист і карантин рослин, його правові та господарські засади функціонування	4	5,0	Іспит
ОК16	Основи хімічного захисту рослин	4	5,0	Іспит
Всього дисципліни спеціальної (фахової) підготовки			60	
1.3. Інші види навчання				
ОК 17	Навчальна практика	2	5,0	Залік
ОК 18	Виробнича практика	4	5,0	Звіт (диференційований)
Всього інші види навчання			10,0	
Всього по циклу			90,0	
2. Вибіркова складова ОПП*				
ВК 1	Дисципліна 1*	3	5,0	Залік
ВК 2	Дисципліна 2	4	5,0	Залік
ВК 3	Дисципліна 3*	3	5,0	Залік
ВК 4	Дисципліна 4	4	5,0	Залік
ВК 5	Дисципліна 5*	3	5,0	Залік
ВК 6	Дисципліна 6	4	5,0	Залік
Всього по циклу			30	
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ			120,0	

Примітка: Вибіркові компоненти освітньо-професійної програми обираються здобувачами вищої освіти із запропонованого переліку згідно додатку А до ОПП загальним обсягом 30 кредитів згідно наступних рекомендацій:

* вибіркові компоненти ВК 1, ВК 2 обираються із запропонованого переліку вибіркових компонент загальної підготовки згідно додатку А до ОПП.

** вибіркові компоненти ВК 3, ВК 4, ВК 5, ВК 6 обираються із запропонованого переліку вибіркових компонент професійної (фахової) підготовки згідно додатку А до ОПП.

**Структурно-логічна схема підготовки здобувачів початкового рівня (короткий цикл)
рівня вищої освіти**

IV. Форма атестації здобувачів вищої освіти ступеня бакалавр

Кваліфікаційна (фахова) атестація випускників освітньо-професійної програми 202 «Захист і карантин рослин» початкового рівня (короткий цикл) вищої освіти проводиться у формі кваліфікаційного іспиту із фахових дисциплін та завершується видачею документа встановленого зразка (диплому) про присудження ступеня вищої освіти «Молодший бакалавр» із присвоєнням освітньої кваліфікації «Молодший бакалавр із захисту і карантину рослин» за освітньо-професійною програмою «Захист і карантин рослин».

Кваліфікаційний іспит повинен відображати здатність випускника самостійно вирішувати і виконувати спеціалізовані виробничі задачі чи навчальні завдання з професійної діяльності у сфері інженерії агропромислового виробництва стосовно ефективного застосування техніки і механізованих технологій у технологічних ланцюгах виробництва сільськогосподарської продукції, діагностики та технічного обслуговування машин.

Кваліфікаційна (фахова) атестація (кваліфікаційний іспит) спрямований на перевірку досягнення здобувачами вищої освіти.

Кваліфікаційна (фахова) атестація здійснюється відкрито і публічно. Здобувачі вищої освіти та інші особи, присутні на атестації, можуть вільно здійснювати аудіо та/або відеофіксацію процесу атестації. Атестацію випускників, які здобувають ступінь вищої освіти молодшого бакалавра, здійснює Екзаменаційна комісія, склад якої затверджується наказом ректора Сумського національного університету щороку. До складу Екзаменаційної комісії можуть входити представники роботодавців та їх об'єднань.

Кваліфікаційна (фахова) атестація повинна проводитися з дотриманням правил та норм академічної доброчесності, етичної поведінки, професійного спілкування згідно «Кодексу академічної доброчесності Сумського національного аграрного університету (<https://bit.ly/3xf92wW>)». Під час кваліфікаційної (фахової) атестації недопускаються наступні прояви академічної недоброчесності, як хабарництво, конфлікт інтересів, зловживання впливом або службовим становищем, службове підроблення або недбалість, обман та надання фальшивої інформації, шахрайство (розмова з іншими студентами; списування; несанкціоноване отримання екзаменаційних матеріалів; фальсифікація або фабрикація результатів; повторне використання раніше виконаної іншою особою роботи; складання іспиту іншою особою) та ін.

IV. Матриця відповідності визначених ОПП програмних компетентностей (ЗК, СК) дескрипторам НРК

Класифікація компетентностей за НРК	Знання	Уміння/навички	Комунікація	Відповідальність і автономія
		Зн1 Всебічні спеціалізовані емпіричні та теоретичні знання у сфері навчання та/або професійної діяльності, усвідомлення меж цих знань.	Ум1 Широкий спектр когнітивних та практичних умінь/навичок, необхідних для розв'язання складних задач у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання. Ум2 Знаходження творчих рішень або відповідей на чітко визначені конкретні та абстрактні проблеми на основі ідентифікації та застосування даних. Ум3 Планування, аналіз, контроль та оцінювання власної роботи та роботи інших осіб у спеціалізованому контекст	К1 Взаємодія з колегами, керівниками та клієнтами у питаннях, що стосуються розуміння, навичок та діяльності у професійній сфері та/або у сфері навчання. К2 Донесення до широкого кола осіб (колеги, керівники, клієнти) власного розуміння, знань, суджень, досвіду, зокрема у сфері професійної діяльності.
Загальні компетентності				
ЗК1. Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.	Зн 1	Ум 1	К 1 К 2	-
ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.	Зн 1	Ум 1	К 1	-
ЗК3. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.	Зн 1	Ум 3	К 2	ВА 3
ЗК4. Здатність спілкуватися українською мовою як усно, так і письмово.	Зн 1	Ум 1	К 1, К 2	-
ЗК5. Здатність спілкуватися іноземною мовою.	Зн 1	Ум 1	К 1	ВА 3
ЗК6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професії.	Зн 1	-	К 1; К 2	ВА 3
ЗК7. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	Зн 1	Ум 1; Ум 2	К 1; К 2	ВА 1
ЗК8. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.	Зн 1	Ум 1	К 1	ВА 2
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності				
СК01.Здатність проводити фітосанітарну діагностику шкідливих організмів за сучасними принципами і методами.	Зн 1	Ум 1, Ум 3	К 1	ВА 1; ВА 2; ВА 3

СК02.Здатність інспектувати об'єкти регулювання з метою забезпечення дотримання ними фітосанітарних заходів у процесі виробництва, зберігання, транспортування, реалізації, експорту, імпорту, транзиту продукції рослинного походження.	Зн 1	Ум 1 Ум 3	К 1 К 2	ВА 1 ВА 2
СК03.Здатність прогнозувати процеси розвитку і поширення шкідливих організмів.	Зн 1	Ум 1, Ум 2, Ум 3	К 1 К 2	ВА 1
СК04.Здатність виявляти, локалізувати і ліквідовувати регульовані шкідливі організми за результатами інспектування та фітосанітарної експертизи.	Зн 1	Ум 1 Ум 2	К 1 К 2	ВА 1 Ва2
СК05.Здатність розробляти і застосовувати технології захисту рослин на об'єктах сільськогосподарського та іншого призначення.	Зн 1	Ум 1 Ум 2	К 1 К 2	ВА 1, ВА 2, ВА3
СК06.Здатність оцінювати фітосанітарні ризики внаслідок занесення чи поширення регульованих шкідливих організмів.	Зн 1	Ум 1 Ум 2 Ум 3	К 1 К 2	ВА 3
СК07.Здатність здійснювати фітосанітарний моніторинг щодо виявлення, ідентифікації та визначення особливостей біології та екології шкідливих організмів в Україні.	Зн 1	Ум 1; Ум 2; Ум 3	К 1	ВА 1
СК08.Здатність застосовувати агротехнічні, біологічні, організаційно-господарські методи для довгострокового регулювання розвитку та поширення шкідливих організмів до господарсько невідчутного рівня на основі прогнозу, економічних порогів шкідливості, ефективності дії корисних організмів, енергоощадних та природоохоронних технологій, які забезпечують надійний захист рослин і екологічну безпеку довкілля.	Зн 1	Ум 1. Ум 2	К 1	ВА 1
СК09.Здатність сприяти організації заходів із захисту і карантину рослин підприємствами, установами, організаціями усіх форм власності та громадянами, діяльність яких пов'язана з користуванням землею, водними об'єктами, вирощуванням рослин сільськогосподарського та іншого призначення, їх реалізацією, переробкою, зберіганням і використанням.	Зн 1	Ум 1 Ум 3	К 1	ВА 3
СК10.Здатність організовувати роботи зі зберігання, транспортування, торгівлі та застосування засобів захисту рослин, спрямовані на адаптацію європейських вимог.	Зн 1	Ум 1 Ум 3	К 2	ВА 1

V. Матриця відповідності програмних компетентностей (ЗК, СК) програмним результатам навчання (ПРН) освітньо-професійної програми

Програмні результати навчання	Загальні компетентності								Спеціальні (фахові, предметні) компетентності									
	ЗК 1	ЗК 2	ЗК 3	ЗК 4	ЗК 5	ЗК 6	ЗК 7	ЗК 8	СК 1	СК 2	СК 3	СК 4	СК 5	СК 6	СК 7	СК 8	СК 9	СК 10
ПРН01. Володіти знаннями, що сприяють формуванню національної гідності і патріотизму, розвитку загальної політичної активності та культури, соціалізації особистості, схильності до етичних цінностей.	+	+		+				+										
ПРН2. Усвідомлювати цінність захисту незалежності, територіальної цілісності та демократичного устрою України.	+	+		+				+										
ПРН3. Знати роль і місце захисту рослин в агропромисловому виробництві.	+		+			+				+								
ПРН4. Вільно спілкуватися усно і письмово українською та іноземною мовою з професійних питань, що належать до спеціальності «Захист і карантин рослин».	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ПРН05. Використовувати сучасні компютерні та інформаційні технології у захисті рослин.			+			+	+	+			+	+	+					
ПРН06. Використовувати сучасні методи спостереження, опису, ідентифікації, класифікації шкідливих організмів агробіоценозів та їх регулювання для збереження природного різноманіття.						+	+	+	+		+	+				+		
ПРН07. Використовувати сучасні технології виробництва сільськогосподарської продукції та організації заходів із захисту рослин.			+			+	+	+					+	+	+			
ПРН08. Уміти координувати, інтегрувати та удосконалювати організацію виробничих процесів		+	+			+	+	+	+			+	+	+	+	+	+	+

під час проведення заходів із захисту рослин.																		
ПРН9.Дотримуватися вимог законодавства у сфері захисту і карантину рослин та оперативно реагувати на зміни в законодавстві.						+	+	+	+		+						+	+
ПРН10.Дотримуватися вимог охорони праці, оцінювати небезпечні ситуації, які виникають під час виконання робіт із захисту рослин. Орієнтуватися в наданні медичної допомоги при виникненні непередбачуваних ситуацій.							+	+	+				+	+			+	+
ПРН11.Знати основні історичні етапи розвитку предметної області.							+		+	+	+	+						
ПРН12. Розуміти особливості біології та механізм поширення шкідливих та карантинних організмів на основі чого організувати та застосовувати заходи щодо запобігання їх розповсюдження та знешкодження.									+	+	+	+		+	+		+	
ПРН13. Знати новітні методи і підходи щодо екологізації агросфери, розробляти та впроваджувати заходи, спрямовані на екологізацію аграрного виробництва, вирішувати актуальні проблеми та питання, пов'язані із використанням засобів захисту рослин.								+		+	+	+				+	+	+
ПРН14. Формувати виважені рішення в процесі професійної діяльності.								+		+	+	+	+	+	+	+	+	+
ПРН15.Застосовувати міжнародний досвід і практики в професійній діяльності.								+		+	+	+	+	+	+	+	+	+
ПРН16. Уміти прогнозувати вплив на стан довкілля сучасних технологій вирощування та захисту сільськогосподарських культур, виявляти екологічні ризики, пов'язані з використанням пестицидів в агровиробництві.									+		+	+	+	+		+	+	+

VI. Матриця забезпечення програмних результатів навчання (ПРН) відповідним освітнім компонентам (ОК) освітньо-професійної програми

	ПРН 1	ПРН 2	ПРН 3	ПРН 4	ПРН 5	ПРН 6	ПРН 7	ПРН 8	ПРН 9	ПРН 10	ПРН 11	ПРН 12	ПРН 13	ПРН 14	ПРН 15	ПРН 16
ОК 1. Мовна підготовка	+			+											+	
ОК 2. Історично-філософські студії	+	+		+								+				
ОК 3. Хімія (неорганічна, аналітична, органічна)										+						+
ОК 4. Громадянська освіта	+	+							+		+			+	+	
ОК 5. Охорона довкілля і безпека праці в захисті і карантині рослин	+		+			+	+	+	+		+			+		
ОК 6. Ботаніка та фізіологія рослин						+		+								+
ОК 7. Основи сільського господарства			+				+				+			+		+
ОК 8. Комп'ютерні технології в захисті рослин	+	+			+											+
ОК 9. Вступ до спеціальності			+			+	+					+				+
ОК 10. Основи агротоксикології			+				+		+		+	+		+		
ОК 11. Агрозоологія			+			+						+				
ОК 12. Хвороби рослин			+					+				+				
ОК 13. Шкідники рослин			+			+	+	+				+				
ОК 14. Бур'яниста рослинність агрофітоценозів			+			+	+	+				+				+
ОК 15. Захист і карантин рослин, його правові та господарські засади функціонування	+	+	+						+	+	+				+	
ОК 16. Основи хімічного захисту рослин			+				+	+		+	+			+		+
ОК 17. Навчальна практика			+		+	+				+						
ОК 18. Виробнича практика			+	+		+	+	+	+	+		+	+	+	+	+
ОК 19. Кваліфікаційна (фахова) атестація	+	+	+		+	+	+				+			+		

Перелік нормативних документів

1. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 №1556-VII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
2. Закон України «Про освіту» : № 2145-VIII URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
3. Постанова Кабінету Міністрів від 29.04.2015 № 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти». URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/ru/266-2015-%D0%BF#Text>
4. Постанова Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1341 (зі змінами) «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій». URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-p>
5. Національний класифікатор України: «Класифікатор професій» ДК 003:2010 Київ : Видавництво «Соціформ», 2010.
6. Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 18 листопада 2014 року № 1361 «Про затвердження зміни до Національного класифікатора України ДК 003:2010» (зміна № 2). URL : http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/ME141542.html
7. Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти. Затверджені Наказом Міністерства освіти і науки України від 01.06.2017 № 600 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 30.04.2020 № 584. URL : https://mon.gov.ua/storage/app/media/vyshcha/naukovo-etodychna_rada/2020-metodrekomendacziyi.docx
8. Розроблення освітніх програм: методичні рекомендації [Режим доступу:<http://erasmusplus.org.ua/korysna-informatsiia/korysni-materialy/category/3-materialynatsionalnoi-komandy-ekspertiv-shchodo-zaprovadzhennia-instrumentiv-bolonskohoprotsesu.html?start=80>;

Корисні посилання

1. Стандарти та рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG). URL : https://ihed.org.ua/wpcontent/uploads/2018/10/04_2016_ESG_2015.pdf.
2. EQF 2017 (Європейська рамка кваліфікацій)/ URL : <https://ec.europa.eu/ploteus/sites/eac-eqf/files/en.pdf>; <https://ec.europa.eu/ploteus/content/descriptors-page>
3. QF EHEA 2018 (Рамка кваліфікацій ЄПВО). URL : http://www.ehea.info/Upload/document/ministerial_declarations/EHEAParis2018_Communique_AppendixIII_952778.pdf

4. ISCED (Міжнародна стандартна класифікація освіти, МСКО) 2011. URL : <http://uis.unesco.org/sites/default/files/documents/international-standard-classification-of-education-isced-2011-en.pdf>.
5. ISCED-F (Міжнародна стандартна класифікація освіти – Галузі, МСКО-Г) 2013. URL : <http://uis.unesco.org/sites/default/files/documents/international-standardclassification-of-education-fields-of-education-and-training-2013-detailed-fielddescriptions-2015-en.pdf>
6. TUNING (для ознайомлення зі спеціальними (фаховими) компетентностями та прикладами стандартів. URL : <http://www.unideusto.org/tuningeu>.
7. Національний освітній глосарій: вища освіта [Режим доступу: https://lib.iitta.gov.ua/715512/1/Glosariy_Full_Fin.pdf];
8. Розвиток системи забезпечення якості вищої освіти в Україні: інформаційно-аналітичний огляд [Режим доступу: <https://erasmusplus.org.ua>];
9. Європейська кредитна трансферна накопичувальна система: Довідник користувача [Режим доступу: <https://www.univer.kharkov.ua/images/2016ects.pdf>].
10. Стандарт вищої освіти. Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти. Ступінь «бакалавр». Галузь знань 20 «Аграрні науки та продовольство» URL:<https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/12/21/208-agroinzheneriya-bakalavr.pdf>
11. Нормативна документація Сумського НАУ [Режим доступу: <https://snau.edu.ua/normativni-dokumenti/>; <https://snau.edu.ua/viddil-zabezpechennya-yakosti-osviti/zabezpechennya-yakosti-osviti/>].

Гарант освітньо-професійної програм
(керівник проектної групи)
Кандидат сільськогосподарських наук,
доцент кафедри захисту рослин

Алла Бурдуланюк